

12 Μαρτίου 2012

Ο Αυτοκτόνος (1954)

Πολιτισμός / Λογοτεχνία - Φιλολογία

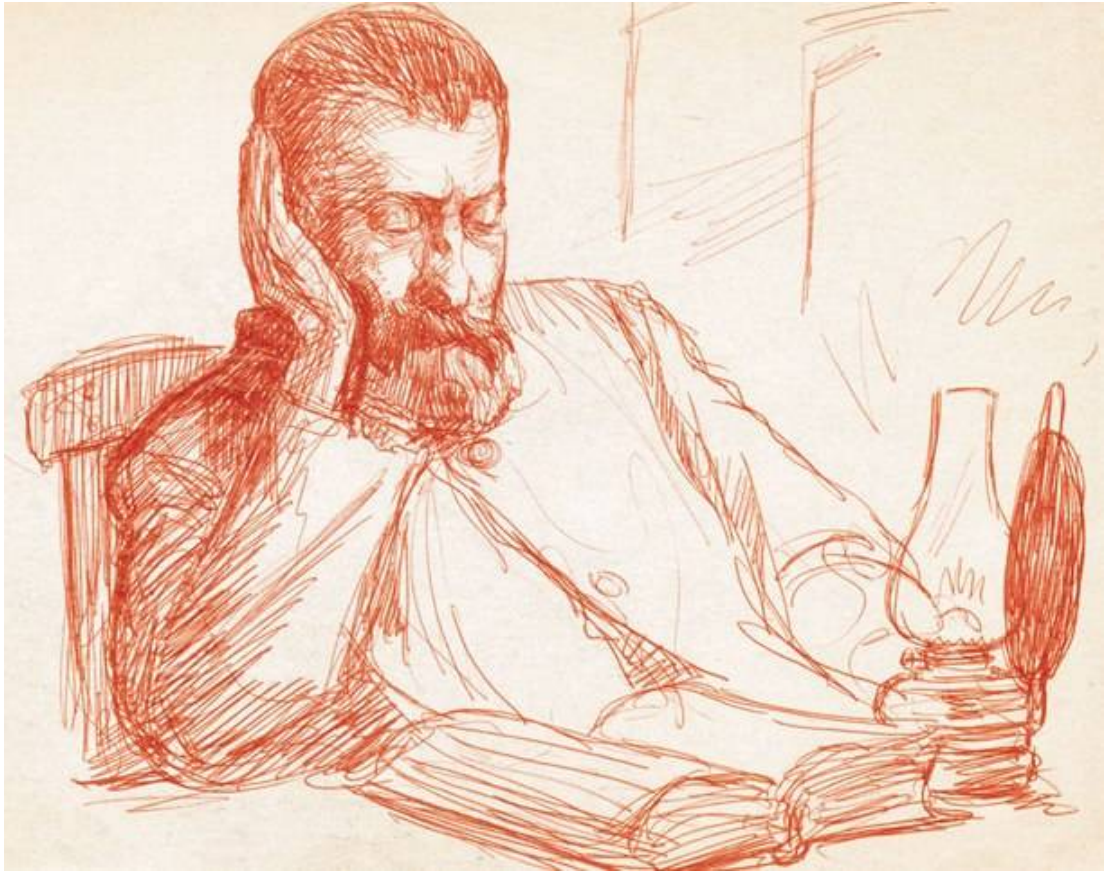
Κατερίνα Χουζούρη

(Ανολοκλήρωτο)

Την πρωίαν εκείνην της Κυριακής, εάν τυχόν συνήντων τον Σακελλάριον οι εσπερινοί φίλοι του, ο μακαρίτης ο Τζώρτζης, ο Κ. και ο Π., δεν ήθελον τον γνωρίσει.

Είχε κόψει το γένειον. Αλλά την προλαβούσαν νύκτα είχε κοιμηθή· διανυκτερεύσει, εις ένα φούρνον παρά τας φυλακάς Τριγγέτα.

Περί την μίαν μετά τα μεσάνυκτα, οσάκις δεν τους εύρισκεν η ημέρα εις το πρώην καφενεϊόν Θ., το μένον ανοικτόν δι' ἄλης της νυκτός, κατέβαινεν ἕως ἐκεῖ ὁ Τζώρτζης καὶ ἡ συντροφία, ἐκτύπων τὴν θύραν τοῦ φούρνου, ἀγόραζαν δύο ἢ τρία ζεστά κουλούρια καὶ ἠύχοντο τὴν καλὴν νύκτα εἰς ἀλλήλους καὶ ἀπεχωρίζοντο.

Ἐκ τούτου ὁ Σακελλάριος ἦτο γνωστός εἰς τὸν Ζήσον, ὑψηλόν, μελαψόν νεανίαν, καὶ ὅταν τὴν ἐσπέραν τὸν παρεκάλεσε νὰ διανυκτερεύσῃ ἐκεῖ, οὗτος τοῦ το ἐπέτρεψεν. Ἀλλὰ διὰ τὴν ὑποφασίση νὰ πάρῃ καὶ τὴν ἐντροπήν αὐτήν, ὁ πτωχός Σακελλάριος ἐχρειάσθη νὰ κάμῃ ἀκόμη ἓνα περίπατον εἰς τὴν μικράν πλατείαν, ἀφοῦ ἀπεχαιρέτισε τοὺς φίλους τοῦ.

Ἐχρειάσθη νὰ ξυραφίσῃ τὸ γένειον, πρώτην φοράν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ. Πως τοῦ ἦλθε τάχα; Πρὸς τούτο υπήγεν εἰς τοῦ Νικολάκη τοῦ κουρέως καὶ τοῦ εἶπε νὰ τὸν ξυραφίσουν. Ἦτο δὲ ὁ Σακελλάριος ἀλλοδαπός.

Ἐκαληνύκτισε τὸν Νικολάκην καὶ ἀπήλθε. Τότε ἠσθάνθη ἔτι δριμύτερον τὸ ψύχος τοῦ Φεβρουαρίου καὶ ἔσπευσεν ἔξωθεν εἰς τὸν φούρνον, ἐκρούσεν ἐκ νέου τὴν θύραν, μόνος τοῦ τὴν φοράν αὐτήν καὶ λέγων: «Ἀνοίξατε!...» Ὁ ἀρτοποιός ἐγνώρισε, φαίνεται, τοῦ Σακελλαρίου τὴν φωνὴν καὶ ἠνοιξε τὴν θύραν.

— Ζήσο, θέλεις να μείνω εδώ έως το πρωί; του είπε ο Σακελλάριος. Γιατί, αν βαρικοιμηθώ, δεν θα ημπορέσω να πάω στην εκκλησία.

— Μείνε, είπε ο Ζήσος.

Ο Σακελλάριος ελθών εκάθισε παρά το στόμιον του φούρνου το πλάγιον, όπου έλαμπεν η κάμινος και ευεργετική ήτο η θερμότης.

— Είσαι ακόμα στην εκκλησιά δάσκαλος; είπε ο Ζήσος. Γιατί την απερασμένη Κυριακή δεν σε είδα.

— Είμαι και δεν είμαι, απήντησεν ο Σακελλάριος.

Ο αγαθός Ηπειρώτης, ως να είχε μαντεύσει, ότι ο παράδοξος επισκέπτης του επείνα, του εποίησε σολμύριον* να μασήσει. Αλλ ? βοηθός του αρτοποιού, ο μπαρμπα-Σταύρος, γυμνόστερνος, κοκκινόλαιμος, κοκκινόξανθος γέρων, ως να είχε τα χρόνια ρόδισμα του φούρνου, εβδομήκοντα οκτώ ετών, ζωηρός, εύθυμος, ένευσε προς τον Ζήσον, εκτελών μιμικόν πλήκτρον οργάνου επί της κοιλίας και εμορμύρισε: «Καραϊσκάκη μ ?ρχηγέ!»

Ευτυχώς ο Σακελλάριος δεν ήκουσε και δεν εννόησε την λέξιν και το πράγμα.

Αλλ ? μπαρμπα-Σταύρος, αφού έθυσεν, ως άφευκτον, εις την πονηρίαν, ησθάνθη αμέσως τύψιν και ηθέλησε να περιποιηθή τον Σακελλάριον. Κύψας δε εις το αμπάρι, ανέλαβε μικράν φιάλην, σώζουσαν σταγόνας τινάς οίνου, και εγχύσας εις ποτήριον, το προσέφερεν εις τον νέον.

— Δεν πίνεις ένα κρασάκι, κυρ δάσκαλε; του λέγει.

Ο Σακελλάριος ήθελε να αποποιηθή κατά τινα τρόπον, και όμως εδέχθη. Έπιε τον ολίγον ρητινίτην και ευχαρίστησε τον γέροντα υπηρέτην.

— Κουράγιο, πατρίδα! Κουράγιο, αδελφέ, του λέγει ο μπαρμπα-Σταύρος. Σε θέλω να είσαι ντερβίσης, έτσι θα πάρουμε και τα Γιάννενα!

Ο Σακελλάριος τον εκοίταξε μελαγχολικώς μειδιών.

— Και γιατί έκοψες τα γένεια σου; τον ηρώτησε και ο Ζήσος.

— Για να μη μου τα καψ ? φούρνος!... απήντησεν ο Σακελλάριος.

Και δεν ωμίλησε πλέον. Εστήριξε την κεφαλήν εις την χείρα κ' ἐβυθίσθη εις σκέψεις, εις αναμνήσεις και ρεμβασμούς. Εφαίνετο θέλων να εντρυφήση εν τη απελπισία.

Από μιας εβδομάδος και πλέον ο Σακελλαριος εκοιμάτο εις τι ξενοδοχείον της οδού Ερμού, παρά το Μοναστηράκι. Προς τούτο κατά πάσαν νύκτα, την ώραν του αποχωρισμού, εφορολόγει πότε τον ένα, πότε τον άλλον εκ των φίλων του, από εν δίφραγκον, καθ' ἑκάστην.

Αλλά την νύκτα εκείνην ο μὲν εις των φίλων του εἶπεν, ὅτι δεν εἶχεν, ο δε ἄλλος δεν εἶχε πράγματι.

Ο Σακελλάριος ἐπήρε την ἀπόφασίν του, και ἀπεφάσισε να κοιμηθῆ εις τον φούρνον, αφού πρώτον ἐπήγε να ξυρισθῆ, κλέψας και το ξυράφιον.

— Γιατί ἔκοψες τα γένεια; του εἶπεν ο φούρναρης.

— Για να μην τα καψῆ φούρνος! ἀπήντησεν ο Σακελλάριος. Και δεν ωμίλησε πλέον. Εστήριξε το κεφάλι εις την χείρα και ἐβυθίσθη εις σκέψεις, αναμνήσεις και ρεμβασμούς. Εφαίνετο θέλων να εντρυφήση εν τη απελπισία.

Ἦτο λοιπόν ἄστεγος; Εἶχε δωμάτιον, ἀλλά που ἐτόλμα ο πτωχός να εἰσέλθῃ ἀπὸ την σπιτονοικοκυράν του. Εχρεώσκει τρία ἐνοίκια. Επὶ τρεις εβδομάδας, μετὰ το μεσονύκτιον, πλησιάζων με παλμούς εις την αὐλόπορταν, ἀνοικτὴν μένουσαν ὅλην την νύκτα, καθὼς ὅλαι αὐ αὐλόπορται των οἰκιῶν της συνοικίας, ἐχουσὼν ἐνοικητορας πολλούς, ἀφήρει τα χαλασμένα και σχισμένα πέδιλά του και κρατῶν αὐτὰ με την ἀριστεράν, ἐπάτει με τες κάλτσες, ἐνέβαλλε το κλειθρον με ἀπείρους προφυλάξεις και με τὸσον ολίγον κρότον, ὡστε οἱ παλμοὶ της καρδίας ἔκαμνον κρότον μεγαλύτερον.

Ἄνοιγε την θύραν ἔσωθεν, δεν ἤναπτε το φως, δεν εἶχεν ἄλλως εἴκοσι λεπτά δια ν' ἔγοράσῃ κηρίον, δεν ἐξενδύνετο, ἐλαφροκοιμάτο ἐπὶ τρεις ἢ τέσσαρας ὥρας, και με το τρίτον λάλημα του ἀλέκτορος ηγεύρετο, δεν ἐνίπτετο, ἐλάμβανε τα πέδιλα εις την χεῖρά του, ἐξήρχετο, ἐκλείδωνε την θύραν, ἐπάτει ως λαμπάς, ἔτρεμεν ως κηρίον (ἐκ... φόβου... μήπως... ἀφυπνισθῆ) ἡ σπιτονοικοκυρά του (ἡ γαυγίση κανένας σκύλος), και τα χαράγματα (ως κλέπτῃς) ἔφευγε λέγων εις τον μπαρμπα-Μανώλην να του κρούσῃ την θύραν, (δια να μη γίνῃ ἀντιληπτὸς ο ἰδικὸς του κτύπος).

Ο Σακελλάριος εντρέπετο, εθύμωνεν, εντρέπετο, παρεκάλει, και τα ενοίκια δεν επληρώνοντο ποτέ.

Επί τέλους (η σπιτονοικοκυρά) του είχεν ειπείν ν' αδειάση το δωμάτιον και τα ενοίκια του τα χαρίζει. Αλλά, δια να μετοικήση, έπρεπε να έχη τα αχθοφορικά και την απαραίτητον προκαταβολήν του πρώτου μηνός. Αλλ' εκείν είχε, θα επλήρωνε τα παλαιά ενοίκια

Την εσπέραν εκείνην ο Σακελλάριος, όστις ουδέποτε είχε κόψει το γένειον, υπήγεν εις του Νικολάκη του κουρέως (πως του ήλθε τάχα;) και του είπε να τον ξυραφίση. Ήτο δε ο Σακελλάριος αλλοδαπός και δεν υπέκειτο εις στρατιωτικήν θητείαν δια να αναγκασθῆ να ξυραφισθῆ συμφώνως με τον κανονισμόν, καθώς το έπαθαν άλλοι.

Ο Νικολάκης ήτο παιδί της καρδιάς, καλός, χοβαρδός, δερβίσης. Και ο Σακελλάριος τον είχε γνωρίσει εις το πρώην καφενείον του Θ., ανοικτόν μένον όλην την νύκτα, όπου ετέλουν παννυχίδας με το ρούμι των, με τους ναργιλέδες των και με τον μεταμεσονύκτιον πατσάν των, ο μακαρίτης ο Τζώρτζης και ο Πάνος και ο Κώστας και πολλοί άλλοι, μετ' αὐτῶν και ο Σακελλάριος.

Ο Νικολάκης, καίτοι έχων πολλήν εργασίαν, την εσπέραν εκείνην του Σαββάτου, ηπόρησεν όταν είδε τον Σακελλάριον ζητούντα να ξυραφισθῆ. Αλλ' ο Σακελλάριος του διηγήθη, ότι το κάμνει κατά συμβουλήν ιατρού. Επειδή τα γένεια τον βλάπτουν εις τα μάτια.

Ο Νικολάκης, καίτοι έχων πολλήν εργασίαν, τον εξυράφισε και όταν εις το τέλος ο Σακελλάριος, μη έχων το θάρρος να ψευσθή «δήθεν ότι δεν έχει χαλασμένα» του είπεν, ότι δεν έχει λεπτά, ο Νικολάκης, μειδιών, είπε: «δεν πειράζει!...»

Αλλ ? Σακελλάριος, με τρόπον, ενώ ο κουρεύς εισήλθεν (προς στιγμήν εις το εσωτερικόν χώρισμα του μαγαζείου, το δε παιδί ησχολείτο βουρτσίζον όπισθεν τον πελάτην, αφήρεσε το ξυράφιον, το έχωσεν εις την τσέπην του, εκαληνύκτισε τον Νικολάκην και απήλθε.

Την νύκτα εκείνην ο Σακελλάριος είχε κοιμηθή εις ένα φούρνον, πλησίον των φυλακών Τριγγέτα. Περί την μίαν μετά τα μεσάνυκτα, οσάκις δεν διήρχοντο όλην την νύκτα εις το καφενείον του Θ., κατέβαινον έως εκεί ο Τζώρτζης, ο Κώστας, ο Πάνος, ο Σακελλάριος, έκρουον την θύραν του φούρνου, ηγείρετο (ο αρτοποιός, και τους έδινε τα ζεστά κουλούρια).

Ο Σακελλάριος, ο πτωχός, είχε συλλάβει το σχέδιόν του. Δεν κατεδέχετο τώρα οπού έζη ακόμη, να δώση ενόχλησιν εις τον κόσμον μετά θάνατον. «Προς τι να τους βαρύνω, τους ανθρώπους;» είπεν. «Αρκεί, ότι τους εβάρυνα ζωντανός».

Ανεμιμνήσκετο δημώδές τι ανέκδοτον, περί τινος όστις είχεν αποθάνει εις το λοιμοκαθαρτήριον, και επειδή έπρεπε να μετακομισθή εις τον τρία μίλια απέχοντα λιμενικόν σταθμόν δια να επιθεωρήση ο ιατρός το πτώμα, οι κωπηλάται, οίτινες ήλαυνον την λέμβον, μηνί Ιουλίω περί δείλην, κάθιδροι από το καύμα, γογγύζοντες, έλεγαν, εννοούντες τον νεκρόν:

— «Τώρα δα βρέθηκε κι αυτός να μας ξεπλατίση;»

Ο πτωχός Σακελλάριος δεν ήθελε να ξεπλατίση ούτε νεκροθάπτας, ούτε νεκροπομπούς, ούτε φερετραγωγούς, ούτε τους φίλους, όσοι θα επροαιρούντο ν ? νοίξωσι τα βαλάντια δια να συνεισφέρωσι τα έξοδα της κηδείας, ούτε τον ιερέα τον αγαθόν, όστις θα έτρεχε με το επιτραχήλιον, ήμισυ πλωτόν επ ?μου και με τα ράσα ανεμίζοντα, ολόκληρον (απόστασιν), οιονεί Χάρων ο χερσαίος και πορθμείον ηπειρωτικόν.

Και ενθυμείτο στίχους τινάς, ους είχεν ακούσει η αναγνώσει προ ετών, όπου εισάγεται γηραιός ιερεύς, εξορκίζων στοιχειωμένον βράχον και επιφωνών:

.....Ε! συ, ο,τι κι αν είσαι,
φάντασμα, βράχος, δαίμονας, εγώ δεν σε φοβούμαι.
Είναι σκληρότερη από σε, σκληρότερη η καρδιά μου.
Εις του χωριού την εκκλησιά, πενήντα χρόνια τώρα,
το σήμαντρο της προσευχής βαρώ, πρωί και βράδυ,
πενήντα χρόνια απ τò

λαιμό κρεμνώ το πετραχήλι.

Όσους καλούς χριστιανούς, δω και πενήντα χρόνια,
το χώμα τούτο δέχτηκεν, εγώ τους έχω θάψει.
Και με γνωρίζ ? γης αυτή, καθώς γνωρίζ ? σκύλα,
το χέρι πόνα κόκκαλο, καθημερινά της ρίχνει.

Ήτο ώρα Εσπερινού. Ο Σακελλάριος εισήλθεν εις το ναύδριον, όπου ο ιερέυς εμορμούριζε την Ενάτην, καθώς ηδύνατό τις να συμπεράνη εκ των ακουομένων φράσεων των εδαφίων, άτινα εξεχώριζαν ενίοτε εκ του όλου αμυδρού βόμβου της φωνής. «Χάριν και δόξαν δώσει δι αίχμαλωσίαν Ιακώβ... Επίστρεψον ημάς... Δείξον ημίν, Κύριε...» κτλ.

Έκαμε τον σταυρόν του και ησπάσθη τας εικόνας δια τελευταίαν φοράν. Διανοείτο. Εκ βάθους ψυχής του δεν επίστευε και όμως επόνει η καρδιά του να βλέπη τα σεβάσματα αυτά των Πατέρων.

Έλεγεν ότι ίσως ο Χριστός, ως εύσπλαγχνος υπέρ πάντα νουν και λόγον, θα τον ελεήση, και ας μη δεηθώσιν υπέρ αυτού οι ιερείς.

Τάχα αι ευχαί, όταν είναι ώνιοι, ποίαν άλλην αξίαν έχουσι, ειμή την αξίαν του αργυρίου; Μήπως και ο Παράδεισος δεν είναι αγοραστός, καθώς όλα; Και δεν είναι πλέον ο Θεός «ος ου μη ίδη πρόσωπον, ουδ ου μη λάβη δώρον, ποιών κρίσιν προσηλύτω και ορφανώ και χήρα, και αγαπά τον προσηλύτον δούναι αυτώ άρτον και ιμάτιον»;

Είναι προσωποληψία παρά τω Θεώ; Και διατί, δι ?λλους αυτοκτόνους να επιτρέπωσιν οι σημερινοί αντιπρόσωποι της εκκλησίας την θρησκευτικήν ταφήν και δι αυτόν όχι, ενώ οι πρώτοι μόνον κατά τα μέσα πλεονεκτούσι και οι δεύτεροι ίσως εμειονέκτουν και κατά το λογικόν; Το λογικόν; Τοιαύτά τινα ελήρει ενδομύχως

**Τριανταφυλλόπουλου Ν.Δ., (1985), ?????????? ??????????????, ??????, ?????
?????????, ??????? ???????, ??????, ???, ?????, ???, ?????, ???, 629-634**

<http://bit.ly/11KhgeN>